

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2018/0503

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av krav av 23. november 2018 fra tidligere styreleder i A, B om dekning av sakskostnader etter bestemmelsen i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 36.

Kravet har sitt grunnlag i omgjøring av vedtak fra Stiftelsestilsynet. Vedtak 10. april 2017 om å avsette B som styremedlem i A, ble opphevet av Stiftelsesklagenemnda 2. november 2018 (saknummer 2017/296). Spørsmålet i saken er om vilkårene for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 første ledd er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsens femte ledd sammenholdt med forarbeidene til lovbestemmelsen, jf. Prop. 12 L (2014-2015) kap. 7, avgjør Stiftelsesklagenemnda krav om sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 blant annet der hvor nemnda har fattet endelig vedtak i klagesaken.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

I vedtak av 2. november 2018 opphevet Stiftelsesklagenemnda Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017 om å avsette B og to andre styremedlemmer i A, jf. stiftelsesloven § 29. Styreavsettelsen ble iverksatt 1. juni 2017, samme dato som styremedlemmenes funksjonstid utløp. B var ikke på gjenvalg.

3 Rettsgrunnlag

Forvaltningsloven § 36 første ledd gir hjemmel for dekning av nødvendige og vesentlige kostnader påløpt i forbindelse med selve klagebehandlingen. Bestemmelsen lyder:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Etter forvaltningsloven § 36 tredje ledd er det klageinstansen som skal behandle spørsmålet om det offentlige skal dekke privat parts sakskostnader med mindre underinstansen har truffet nytt vedtak i saken. I Prop. 12 L (2014-2015) Endringer i stiftelsesloven (stiftelsesklagenemnd) står det i kapittel 7:

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

«For de tilfellene hvor Stiftelsesklagenemnda fatter endelig vedtak i klagesaken, eller hvis den omgjør et vedtak i medhold av forvaltningsloven § 35, følger det av forvaltningsloven § 36 at det er Stiftelsesklagenemnda som skal fatte avgjørelse om sakskostnader i første instans.»

Etter stiftelsesloven § 7 a femte ledd andre setning kan nemndas avgjørelser om sakskostnader ikke påklages. I Prop. 12 L (2014-2015) står det i kapittel 7:

«Hensynet til nemndas uavhengighet tilsier også at departementet ikke bør kunne overprøve nemndas vurdering av sakskostnadskravet.»

4 Klagers anførsler

C v/D har i e-post av 23. november 2018 fremsatt krav om dekning av utgifter til bistand fra konsulent E med kroner 52 162,50. I tillegg krav om dekning av reiseutlegg og diett, til sammen kroner 8 172, til B pådratt i forbindelse med møter i Oslo i forbindelse med klagesaken. B har gitt fullmakt til C v/D til å opptre på hans vegne i sak vedrørende krav om dekning av saksomkostninger.

Det er opplyst at konsulenten bisto i forbindelse med utarbeidelse av klagen, i form av økonomisk og faktisk gjennomgang av sakens dokumenter, og ved utredningsarbeid.

I e-post av 19. mars 2019 skriver D følgende:

«Fordi Stiftingstilsynet i vedtaket 10. april 2017 i realiteten hadde sett bort fra mest alt i tilsvarende, laut det gjennomførast ei ny vurdering av dei mest relevante grunnlagsdokumenta og prøva desse opp mot tidlegare tilsvarende og vedtaket frå Stiftingstilsynet. [E] hadde gode føresetnader for å etterprøva om det var rett av Stiftingstilsynet å ikkje ta til seg tilsvarende 12. september 2016 og 14. mars 2017, ved at han hadde røynsle frå å gjennomgå store mengder data og systematisera slike.»

Vedlagt e-post av 23. november 2018 er en timeliste med tittel «Spesifikasjon: [B]. Klagesak: Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017». Timelisten viser et timetall på 53,5 timer à kroner 975 ekskl. mva. B fremmet i e-posten på dette grunnlag et krav på kroner 52 162,50 ekskl. mva. Dette beløpet ble ved e-post av 19. mars 2019 justert ned til kroner 46 312,50 ekskl. mva.

I brev av 13. mars 2019 opplyste D at kostnadene er pådratt, men ikke betalt. Vedlagt brevet var faktura fra C, datert 24. januar 2019, med forfall «Etter avtale».

I e-post av 19. mars 2019 ble det opplyst at E opprinnelig var engasjert av F. Dette senterets veiledningstjeneste ble skilt ut fra senteret høsten 2017, og det ble da avtalt at ansvaret for å følge opp og videreføre arbeidet som var lagt ned i klagesaken, skulle overføres til den nye enheten C, registrert i Enhetsregisteret 5. oktober 2017.

C v/D fremmet på vegne av B og G 14. januar 2019 tilleggskrav. Tilleggskravet på kroner 138 743,77 gjelder krav om dekning av sakskostnader i perioden fra Stiftelsestilsynets tilsynsrapport forelå den 4. juli 2016 til endelig vedtak ble truffet. Dette kravet er nærmere begrunnet i e-post av 7. mars 2019, brev datert 13. mars 2019, samt e-post av 19. mars 2019. Det er opplyst at det dreier seg om utgifter til bistand fra konsulentene H og D. Det er opplyst at disse utgiftene var utgifter som stiftelsen, G og B er solidarisk ansvarlige for. Tilleggskravet er begrunnet med at forvaltningsloven § 36 første ledd etter klagers oppfatning må tolkes utvidende i lys av Den Europeiske Menneskerettskonvensjon (EMK) art. 6 nr. 3

bokstav b. Det er også vist til prop. 62 L (2015-2016) og til Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 2015 side 501 flg.

D på vegne av B at saken har påkrevd en grundig gjennomgang av de faktiske forhold i saken, og at E, H og D alle har ytt nødvendig og viktig bidrag ved deres innsyn i kulturen og politikken hva gjelder X *«og ikke minst evna til å takla tematisk spennvidd, stort grunnlagsdata og røynsle frå akademiske utgreiingar og argumentasjon»*.

5 Stiftelsesklagenemndas vurdering

Stiftelsesklagenemnda har kompetanse til å avgjøre krav om sakskostnader der nemnda har fattet endelig vedtak i klagesaken. Nemnda legger til grunn at opphevelsesvedtaket av 2. november 2018 er å regne for endelig vedtak, fordi Stiftelsestilsynet ikke skal treffe nytt vedtak i saken. Nemnda vurderer derfor å ha kompetanse til å avgjøre kravet fra B.

B har fremmet krav ved bruk av fullmektig. Det er fremlagt skriftlig fullmakt til C v/Dag D. Etter forvaltningsloven § 12 kan som fullmektig brukes enhver myndig person eller organisasjon som vedkommende er medlem av. Retten til å benytte fullmektig gjelder på alle trinn av saksbehandlingen, og alle henvendelser i en sak kan gjøres ved fullmektig. Stiftelsesklagenemnda legger etter dette til grunn at D kan opptre som Bs fullmektig i saken.

Det følger av forvaltningsloven § 36 første ledd at retten til å få dekket av det offentlige *«vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket»* inntreder der *«et vedtak blir endret til gunst for en part»*. Opphevelsesvedtaket av 2. november 2018 innebærer ikke at B gjeninnsettes i styrevervet. Stiftelsestilsynets styreavsettelsesvedtak trådte i kraft 1. juni 2017, samme dato som B funksjonstid for styrevervet utløp og han var ikke på gjenvalg. Det kan reises spørsmål om opphevelsesvedtaket innebærer en endring av Stiftelsestilsynets vedtak.

Stiftelsesklagenemnda tar først stilling til om opphevelsesvedtaket er en endring av styreavsettelsesvedtaket *«til gunst»* for B som part i klagesaken. Lovens ordlyd *«endret til gunst»* stenger ikke for at rene opphevelser anses å være til gunst for en part, men uttalelser i lovforarbeider trekker i retning av at ordlyden ble valgt nettopp for å avgrense mot rene opphevelser. Justisdepartementets Lovavdeling har i flere uttalelser om forvaltningsloven § 36 lagt til grunn at det er et vilkår for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 første ledd at opphevelsen må innebære en permanent eller midlertidig endring av rettstilstanden i klagers favør. Det vises til omtale i Geir Woxholth: *«Forvaltningsloven med kommentarer»*, 5. utgave på side 598-599. Sivilombudsmannen på sin side har i sin praksis sett på opphevelsens realitet og har lagt til grunn at selv om opphevelsen ikke førte til noen midlertidig eller varig endring i den materielle rettstilstanden til parten, var det en endring i lovens forstand fordi tidligere vedtak ble brakt ut av verden og ansett å være til gunst for parten som fikk en ny prøvingsmulighet, jf. SOM-2009-343.

Stiftelsesklagenemnda viser til at styreavsettelsesvedtaket bygger på at B vesentlig har tilsidesatt sine lovpålagte plikter som styremedlem i A, blant annet ved unnlatelse av å sørge for forsvarlig internkontroll og å ha omgått omdanningsreglene i stiftelsesloven ved å vedta opprettelsen av F. I styreavsettelsesvedtaket ligger, slik nemnda ser det, en uskikethetsvurdering av B som vil kunne påvirke hans faktiske muligheter til nye verv. Opphevelsesvedtaket setter premissene om lovovertridelser til side, og det er derfor nemndas vurdering at opphevelsesvedtaket endrer styreavsettelsesvedtaket til gunst for B, selv om det

ikke medfører varig eller midlertidig endringer i hans materielle rettstilstand. Nemnda har lagt avgjørende vekt på lovens ordlyd og reelle hensyn i sin vurdering.

B har etter dette rett til å få dekket av det offentlige «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*», jf. forvaltningsloven § 36 første ledd.

Tilleggskravet som er fremsatt i brev datert 14. januar 2019 og e-post av 7. mars 2019, brev datert 13. mars 2019, samt e-post av 19. mars 2019, gjelder utgifter til konsulentbistand i tiden før vedtak ble truffet av Stiftelsestilsynet.

Stiftelsesklagenemnda viser til at forvaltningsloven § 36 innebærer begrensninger i hvilke kostnader som parten har rett til å få dekket av det offentlige. Blant annet må kostnadene være pådratt i klageomgangen, jf. ordlyden «*for å få endret vedtaket*». Loven innebærer at kostnader som er pådratt under behandlingen hos Stiftelsestilsynet, ikke dekkes, selv om det arbeidet som omkostningene refererer seg til også kommer til nytte i klagesaken. Denne lovforståelsen er også lagt til grunn i Lovavdelingens uttalelse i JDLOV-1990-1133. Tilleggskravet dekkes etter dette ikke.

Det er i kravet anført at forvaltningsloven § 36 må tolkes utvidende på bakgrunn av EMK art. 6 nr. 3 bokstav c. Det er vist til Prop. 62 L (2015-2016).

Stiftelsesklagenemnda er ikke enig i det som her er anført. I Prop. 62 L (2015-2016) om endringer i forvaltningsloven mv (administrative sanksjoner mv) punkt 24.4 fremgår det at departementet, som utvalget, kom til at gjeldende regler om dekning av utgifter til advokat ved forvaltningens behandling av administrative sanksjoner er tilfredsstillende. Det er etter dette ikke grunnlag for å tolke forvaltningsloven § 36 utvidende. Bestemmelsen i EMK art. 6 som det er vist til i kravet, gjelder rettigheter for siktet i straffesak. Departementet uttalte i nevnte lovproposisjon at utgangspunktet er at EMK art. 6 nr. 3 bokstav c ikke gir rett til offentlig betalt forsvarer verken i tradisjonelle norske straffesaker eller i saker om administrative sanksjoner.

Det er vesentlige og nødvendige kostnader i tidsrommet fra Stiftelsestilsynets vedtak forelå den 10. april 2017 til Stiftelsesklagenemndas vedtak forelå den 2. november 2018, som kan kreves dekket i henhold til forvaltningsloven § 36 første ledd.

Ut fra sakens opplysning gjelder dette kostnader til konsulent E og utgifter pådratt for Bs reiser til Oslo, til sammen kroner 54 484,50 eks. mva.

Når det gjelder kravet om dekning av kostnader til konsulent, kroner 52 162,50, senere nedjustert til kroner 46 312,50, er det lagt ved en timeliste og en faktura til B fra C. Timene som er oppført på timelisten er i perioden 12. april 2017 til 31. mai 2018, hvorav de fleste timene er før 26. april 2017. C som har utstedt fakturaen, ble ikke opprettet før 5. oktober 2017. Timene gjelder arbeid utført før rettssubjektet eksisterte, og det foreligger ingen dokumentasjon på eventuell overdragelse av fordring. Det fremgår ikke hvem som har satt opp timelisten og som har utført arbeid som der er beskrevet, og det er ikke fremlagt faktura fra konsulent E. Det er heller ikke fremlagt noen oppdragsavtaler som kan dokumentere rådgivningsbistand. Det er opplyst at E skal ha utført utredningsarbeid, men det fremgår ikke noe om hva slags utredning det er snakk om og for hvem. Det er den som krever kostnader dekket av det offentlige som må fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon for sitt krav. Stiftelsesklagenemnda finner ikke at B har dokumentert sitt krav på dette punktet

tilfredsstillende.

For øvrig viser Stiftelsesklagenemnda til at det ligger en viktig begrensning i lovens vilkår «*som har vært nødvendige*». Vilkåret gir anvisning på at det skal foretas en konkret vurdering av det fremsatte kravet. Ved den skjønnsmessige vurderingen skal det tas utgangspunkt i partens subjektive oppfatning av om det var nødvendig å pådra kostnadene, men også andre momenter inngår i skjønnnet. Slike andre momenter i den skjønnsmessige vurderingen er blant annet arten av saksbehandlingsfeil, sakens faktiske og rettslige vanskelighetsgrad, om det var nødvendig å pådra kostnadene for å få klagesaken godt nok opplyst og om det var nødvendig for å ivareta partens interesser.

Det var A som engasjerte advokat I for å påklage Stiftelsestilsynets styreavsettellesvedtak. Advokat I har fakturert stiftelsen for juridisk bistand. Dette er fakturaer som stiftelsen har betalt. Fakturaene er fremlagt av konkursboets bostyrer for dokumentasjon av boets krav. Klagen ble utarbeidet av advokat I, og B og de to andre avsatte styremedlemmene sluttet seg senere til klagen ved en epost. De har senere gitt enkelte bemerkninger på Stiftelsesklagenemndas forespørsel.

Stiftelsesklagenemnda kan ikke se ut fra sakens opplysninger at det har vært nødvendig for B å pådra kostnader til egen konsulent for å ivareta sine interesser i klagesaken. Det å gi innspill til advokat I og fremskaffe bilag/dokumentasjon, er noe som B, som var den som godt kjente stiftelsen som styreleder, var nærmest til å gjøre. Det er etter nemndas syn ikke grunnlag for at det offentlige skal dekke kostnader til engasjement av egen konsulent.

Kravet om dekning av kroner 52 162,50, senere nedjustert til kroner 46 312,50, tas ikke til følge. Kravet avslås fordi det ikke er tilfredsstillende dokumentert at B er pådratt kostnader til konsulentbistand fra E knyttet til hans klage på styreavsettellesvedtaket. Kravet avslås også på grunnlag av at nødvendighetsvilkåret etter nemndas vurdering ikke er oppfylt.

B har også krevet dekket reiseutlegg mv. for seks møter i Oslo våren 2017.

Det er adgang til å få dekket utgifter til gebyrer, kopiering og egne reiser, jf. Lovavdelingens uttalelse i JDLOV-1989-1123 hvor det blant annet er uttalt:

«Etter lovendringen i 1977 er det også adgang til å få dekket utgifter til gebyrer, kopiering og egne reiser.»

Stiftelsesklagenemnda viser til at reiseavstanden X – Oslo er 104,2 km. Det er ikke opplyst noe om møtenes varighet, men det er krevet diett for fravær mellom 6 -12 timer. I tillegg er det krevet dekket utgifter til bompasseringer på kroner 163 per gang. Stiftelsesklagenemnda finner å kunne dekke bilutgifter med kroner 4 376 (208,4 km x 6 x 3,50) og i tillegg bompasseringsutgifter med kroner 978, til sammen kroner 5 354.

6 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fattet etter dette følgende vedtak:

Stiftelsesklagenemnda dekker reiseutlegg for B med kroner 5 354. Resten av kravet tas ikke til følge.

Beløpet betales fra staten v/Stiftelsestilsynet til den konto som B oppgir.

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. stiftelsesloven § 7a femte ledd.

Ålesund, 13. mai 2019

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk